

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 180

CLEVELAND 3, O., MONDAY MORNING, AUGUST 2, 1943

LETO XLVI. — VOL. XLVI.

Jugoslovanski gerilci so vdrli v Italijo

Druge gerilske kolone napadajo Nemce ob stari avstrijsko-hrvaški meji. Vsa Albanija je v revolti, gerilci imajo v rokah pol Albanije.

DVE SLOVENSKI BRIGADI GERILCEV PRODIRATA V SEVERNO ITALIJO

London, 31. julija.—Jugoslovanski gerilci so predrli italijansko linijo in se prebili v okraj Udine (Videm) v severovzhodni Italiji. Močne čete generala Mihajlovića so pa začele z napadom na nemške čete ob stari avstrijsko-hrvaški meji. Tako potujejo jugoslovanski viri v Londonu.

Depesje iz Stockholma trdijo, da je vsa Albanija v revolti in da so albanski gerilci osvobodili že pol Albanije ter da podirajo italijanske čete proti morju.

Nemčija vsiplje na Balkan nove rezerve tankov in pehote, da ojači garnizije, iz katerih se kaže umičejo italijanske čete. Nemško vojaštvo pod poveljstvom maršala Rommela skuša dobiti v roke in preprečiti vstano narodov po Balkanu, kadar pride invazija zaveznikov.

Zanesljiva poročila so dospela v Kairo, ki trdijo, da so začeli Nemci razoroževati italijanske garnizije v Larissi, Grčiji. To dokazuje, da Nemčija namra Italijo že iz vojne.

Jugoslovanski viri zatrjujejo, da je začel general Mihajlović s splošno ofenzivo v severni Jugoslaviji, kjer je skupina od 500 mož napadla nemške posadke ob stari avstrijski meji. Poroča se o vročih bojih in zmagah na obeh straneh.

Dve slovenski brigadi gerilcev sta se pretolkli preko gora

Sedem nevtralnih držav je bilo posvarjenih, naj ne dajo zavetja zločincem

Washington.—Državni oddelek naznanja, da je bilo svarilo predsednika Roosevelta nevtralnimi deželam, naj ne dajo zavetja ošikih zločincem, oddano ameriškim vladnim zastopnikom v sedmih nevtralnih državah, med katerimi je tudi Vatikan. Te države so: Švedska, Turčija, Španija, Portugalska, Švica, Argentina in Vatikan.

Mr. Roosevelt je izrazil upanje, da ne bo nobene nevtralne države, ki bi dala zavetje vojnim zločincem, ki bi hoteli uteči z služeni kazni. Takoj za Rooseveltom sta isto ponovili Anglija in Rusija.

Roosevelt je sicer izrazil samo "upanje," da bodo nevtralne države to upoštevale, toda diplomatski viri so prepričani, da bodo sledile ekonomske represalije, ako nevtralne dežele tega svarila ne bodo upoštevale. Mnoge je presenetilo, da je državni oddelek vključil v te države tudi Vatikan.

Formalna zaroka kralja Petra z grško princezo

London.—Premier jugoslovanske vlade Trifanović je uradno naznanil zaroko kralja Petra II. z grško princezo Aleksandro. Dan poroke še ni javljen. Poroko sta odobrili obe družini in tudi obe vladi. Kralj bo star 6. septembra 21 let, princeza je pa dve leti starejša. Skrivaj sta bila zaročena že več kot eno leto.

Na tisoče ameriških čet dospelo v Anglijo

London.—V Anglijo je dospelo na tisoče novih čet iz Amerike. Preko Atlantika so se peljale brez vsake nezgode. Iz Kanade so pa prišle zopet nove čete parašutarjev in drugih bojnih ednic. Te novo došle čete so bile razkrojene po raznih taboriščih v Angliji.

Armada potrebuje 80.000 pintov krvi na teden

Washington.—James Byrnes, direktor za vojno mobilizacijo, je izjavil, da mora narod darovati vsak teden najmanj 80.000 pintov krvi, da jo bo dovolj za našo bojno silo. Krvena plazma je v tej vojni ohranila že na tisočim vojakom življenje, je rekel direktor. Rdeči križ ima po deželi 32 centrov, kjer se lahko daruje kri za vojake.

Nemčija ima še vedno 872,473 Francozov v ujetništvu

New York.—Mednarodni Rdeči križ v Ženevi, Švica, javlja, da je v Nemčiji še vedno 872,473 francoskih vojnih ujetnikov v raznih koncentracijskih taboriščih. Tam so že od leta 1940, ko se je zrušila Francija.

Pogreb Jos. Widmarja

Jutri ob 9:30 bo pogreb Joseph Widmarja v cerkev sv. Vida iz Grdinovega pogrebnega zavoda, 1053 E. 62. St. Na pogreb bo dospel tudi brat pokojnega, S/Sgt. Charles iz Camp Lee, Va.

Važna seja nocoj

Društvo sv. Marije Magd. št. 162 KSKJ bo imelo nocoj ob osmih svojo redno mesečno sejo. Tajnica bo pobirala asesment od šestih naprej.

Prva obletnica

V sredo ob 7:15 bo darovana v cerkvi sv. Pavla na Chardon Rd. maša za pokojnim Martinom Stepanič v spomin prve obletnice njegove smrti.

Nova pomoč prihaja v Sredozemlje, trdi Madrid

New York.—Radio iz Madrida je včeraj poročal, da je plulo večeraj 147 zavezniških ladijskozi ožino pri Gibraltarju, ki so vozila vojni material v Sredozemlje. V konvoju so bile transportne ladje in tanki. V petek popoldne so pa pristale v Gibraltarju ameriške ladje, ki so vozile velike zaloge z deli letal, tanke in oklepna vozila, je trdil madridski radio.

Rusko topništvo razbija nemške tanke ob Donecu

London, 1. avg.—Ruski topovi velikega kalibra so včeraj razbili skoro 100 nemških tankov, ko so Rusi ustavili večji nemški izpad v bazenu reke Donec v južni Rusiji.

Na fronti pri Orlu Rusi še vedno prodirajo naprej, počasi pa sigurno. Včeraj so zavzeli zopet več naselij.

Pod Vorosilovgradom so Nemci napadli s tanki, letali in izbranimi četami rusko linijo. Toda Rusi so koncentrirali topovskij ogenj na nemške čete s tako silo, da so se morali Nemci umakniti, zatrjujejo poročila iz Moskve.

Da so Rusi popolnoma svesti svojega položaja kaže dejstvo, da je ruska vlada dovolila diplomatskemu koru, da se vrne iz Kujbiševa v Moskvo, kamor se je bil umaknil, ko je bila Moskva v nevarnosti leta 1941.

Ko so Nemci napadli ruske pozicije ob spodnjem Donecu, so Rusi najprej s strojnimi ločili nemško pehoto od tankov in jo pognali nazaj, potem je vzelo pa rusko topništvo na muho nemške tanke. Ob sončnem zatonu ni bilo na bojnem polju drugega kot razbiti nemški tanki.

Istočasno je pa ruska zračna sila opravila z nemškimi avijatičarji ter jih sklatila 28.

Pet ameriških senatorjev v Angliji

London.—Sem je dospelo pet ameriških senatorjev, ki bodo pregledali ameriške čete, ki se nahajajo v Angliji. Ti senatorji so: Russel iz Georgije, Brewster iz Maine, Chandler iz Kentucky, Lodge iz Massachusetts in Mead iz New Yorka.

Naš novi roman

V par dneh bomo pričeli objavljati krasen nov roman pod naslovom "Palomita." Prepričani smo, da se bo našim čitateljem dopadel.

K mornarici v Great Lakes, Ill. je odšel v soboto Theodore Kozely, sin Mr. in Mrs. Rudolf Kozely iz 687 E. 156. St. Želimo mu v lepem mornariškem stanu vso srečo in pa, seve, zdrav povratek po dobljeni zmagi.

Iz Virginije se je oglasila

brhka Slovenka, gđ. Thelma S. Kozely, hčerka poznane Kozeljeve družine iz 687 E. 156. St. Ako ji želijo prijateljice poslati kako kartico, je tu njen najnovejši naslov: Thelma S. Kozely, HA 1/C, Navy Air Station Dispensary, Norfolk 5, Va.

V soboto je obiskala naš urad

Ensign Vida Ponikvar, ki služi

Mesa bo več prihodnjih 10 mesecev, ker bo prišlo več živine na trg

Washington.—Govejega mesa bo kmalu več v mesnicah in gospodinja bo lahko bolj izbirala vrste mesa za svoje kupone. Istočasno pa svari, da bo prihodnje tedne na trgu manj svinjine.

Splošno bo prihodnjih osem ali deset mesecev zaloga mesa večja, ker se pričakuje več živine na trg in sicer bo začela prihajati živina iz zapadnih in južnozpadnih rančev, kjer je živina odvisna samo od paše.

Toda če bo večja količina mesa v klavnicah tudi imela za posledico večje porcije v racioni, je odvisno od urada za kontrolo cen in urada za živilsko administracijo. Za enkrat nista določila v tem oziru še ničesar.

Vsa jeklarska industrija obratuje po 48 ur na teden od 1. avgusta

Washington.—Od 1. avgusta naprej je postavljena vsa jeklarska industrija v Ameriki na bazo 48 ur na teden. Jeklarske družbe, ki so prosile, da se jih od tega oprosti, naj čakajo, da se njihov slučaj reši v uradu za vojno delovno silo.

Večina jeklarske industrije že obratuje po 48 ur na teden. Nekatero tovarno so prosile, da se izvzame od te odredbe pisarniške moči. Jeklarne ne smejo najemati novih delavcev, dokler ne bodo vse tovarne obratovale po 48 ur na teden.

Kitajsko je prekinila vezi s francosko vlado

Čungking, Kitajska.—Kitajska vlada je prekinila vse diplomatske odnose s francosko vlado v Vichy ter je zasedla francosko železnico, ki gre v francosko Indo-Kino in ki teče po kitajskem ozemlju. Vse pogodbe in pakti med Kitajsko in Francijo so s tem razveljavljene. Francoska vlada je dala Japoncem več koncesij na ško-do Kitajski.

Dodatno k zahvali

V spomin pokojnemu mornarju Podnikniku so darovali za maše tudi naslednji: Mr. in Mrs. J. Nemanic, Mr. in Mrs. Skocaj, Mr. in Mrs. H. Stupica, Mr. Martin W. Murphy. Družina jim izreka iskreno zahvalo.

Italijanski narod v revolti; vojaštvo se druži z narodom

Iz severnih italijanskih mest prihajajo poročila o faktučni revoluciji. Groznja zaveznikov, da bodo začeli z vso silo bombardirati italijanska mesta, bo dovedla do vdaje. Narod zahteva, da Badoglio odstopi.

Bern, Švica, 1. avgusta.—Narod v severnih italijanskih mestih je pobunil in položaj kaže na faktučno revolto. To je posledica svarila zavezniških radijskih postaj, da bodo zavezniški bombniki začeli z večjo silo razbijati italijanska mesta, ker je vlada premierja Badoglije prezrla mirovne ponudbe zaveznikov in še naprej občuje z Nemci.

Poročila, ki so dospela v Švico, zatrjujejo, da se vojaštvo druži s civilisti. Demonstrantje zahtevajo odstop maršala Badoglije in takojšen mir.

Posebno akuten je položaj v Milanu, kjer se vrše izgredi že ves teden. Narod dolži Badoglijo, da je domovino izdal. Na tisoče naroda se zbira na glavnih trgih v Milanu, Turinu ter v drugih mestih, ki ogorčeno zahtevajo takojšen mir.

Neka skrivnostna radijska postaja je apelirala na narod, naj se združi proti vladi premierja Badoglija, katerega je imenovala izdajalcem.

Sinočna groznja zavezniških radijskih postaj iz Severne Afrike, da bodo začele deževati bombe na italijanska mesta v večjem obsegu, bo morda prinesla rezultate v par dneh, čutijo v Londonu. Vsi člani vojne kabineta stoji pripravljeni za takojšno akcijo, ako pride kaj izvanrednega, na primer vdaja Italije.

Zavezniške radijske postaje so svarile italijansko prebivalstvo, naj se ogiblje železnice, tovarnen, nemških vojaških barak in vseh vojaških tarč. Radijske postaje so dolžile maršala Badoglijo, da je dal Nemcem čas, da se ojačijo v Italiji in da bo vse odslej prelita kri v Italijo padla na glavo nove italijanske vlade.

Kratke vojne in druge vesti

ST. LOUIS, MO.—Včeraj popoldne je bilo ubitih 10 oseb, med temi tudi župan William Dee Becker. Nesreča se je pripetila, ko so preiskovali armadni jadrnik (glider) nad mestnim letališčem. V višini 1,500 so se krila pri jadrniku zvila in vsi pasazirji so treščili na zemljo. Na tisoče oseb je gledalo strašni prizor.

NEW YORK.—V zamorski naselbini Harlem je prišlo tekom noči od nedelje na ponedeljek do izgrede, pri katerih je bila ena oseba ubita, nad 30 pa ranjenih. Stražnik je napovedal neki zamorski ženski aretacijo, ko ga je napadel nek zamorski vojak, nakar se je razvil splošen pretep.

NEW YORK.—Iz Stockholma se poroča, da je ukazal nemški propagandni minister civilnemu prebivalstvu v Berlinu, naj izprazni mesto. Boje se, da bo zadela Berlin ista usoda kot Hamburg, ki so ga zavezniške bombe spremenile v razvaline.

LONDON.—Radio iz Vichy, Francija, poroča, da so ameriške čete zasedle otok Kiska v Aleutih. Iz Washingtona ni tozadevno nobenega poročila.

ČUNGKING.—V nedeljo je umrl 81 let stari Lin Sen, predsednik kitajske republike. Generalissimo Kaišek je prevzel podle predsednika.

SICILIJA.—Ameriške čete, ki prodirajo ob severnem obrežju Sicilije proti Mesini, so zavzele devet večjih mest in se nahajajo danes komaj dve milj od pristanišča San Stefano, kjer je glavna baza nemškega desnega krila. Nemci se pripravljajo, da se umaknejo pred Amerikanci.

BERN, Švica.—Iz Italije prihajajo poročila, da italijansko prebivalstvo v masah beži iz mest radi groznje zaveznikov, da bodo zopet začeli z bombardiranjem mest. V nedeljo je odšlo iz raznih mest nad 3,000,000 civilnih oseb.

Včeraj so ameriški bombniki rusili romunska oljna polja

Kairo, 1. avg.—175 ameriških bombnikov je danes poletelo nad Romunijo ter vsipalo bombe na romunska oljna polja. Naprave pri Ploesti. Za ta napad so morali napraviti bombniki 2,400 milj zračne poti, kar je največja razdalja, ki so jo še napravili kakšni bombniki v tej vojni.

Ameriški avijatičarji so prišli nizko nad Ploesti, da jim obrambne baterije niso mogle doloviti, nakar so zmetali do 100,000 funtov bomb na sedem taboriščih, ki dajejo olje in g-

DVA LETALCA UBITA PRI WILLOUGHBY

Pri mestnem letališču Willoughby, O., se je pripetila večeraj popoldne nezgoda z letalca, pri katerem sta bila ubita Eugene Wardzinski in Stanley Thomas iz Northwell, O. Nahajala sta se na letališču pred odhodom nazaj še enkrat peljati v letalu, ki ga je vodil Wardzinski skupaj z letalca Marnom iz 640 E. 136. St. Wardzinski je prodal svoj letalo pri letalu Robertu Kalibanes plačal svoj delež. Robert Kalibanes poroča, da se je večeraj pred nesrečo sam vozil v tistem letalu do Wooster, O. Tudi ubiti letalca sta se vozila že eno leto pred nesrečo, ne da bi morali kazal kake nedostatke. Nalaganje je po motor odlovedal letalo je treščilo z višine 200 čevljev na zemljo. Wardzinski je bil uslužben pri White Motor

Nemčija ima še vedno 872,473 Francozov v ujetništvu

New York.—Mednarodni Rdeči križ v Ženevi, Švica, javlja, da je v Nemčiji še vedno 872,473 francoskih vojnih ujetnikov v raznih koncentracijskih taboriščih. Tam so že od leta 1940, ko se je zrušila Francija.

Bratenahl zaprt za par dni

Cesta ob jezeru skozi vasico Bratenahl bo zaprta od danes pa do srede večer ali do četrtega jutraj. Popravljali jo bodo od Coit Rd. do 140. ceste. Ves promet bodo poslali v mesto južno od te ceste.

Iz bolnišnice

Anna Jenc iz 1071 E. 68. St. se je vrnila iz bolnišnice in prijateljice jo zdaj lahko obiščejo na domu.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

JAMES DEBEVEC, Editor

Henderson 0628

Cleveland 3, Ohio.

6117 St. Clair Ave.

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta \$2.25
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50,
četrt leta \$2.00
Posamezna številka, 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months,
\$2.00 for 3 months
Single copies, 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1878.

83 No. 180 Mon., Aug. 2, 1943

Kako dolgo še?

S pohodom na Sicilijo je bil storjen prvi korak za invazijo Evrope in s tem so načeli zavezniški prvi del velikega strateškega načrta. Taka strategija mora biti začrtana veliko vnaprej in se le počasi razvija. Kampanja v Siciliji je zanimiva zato, ker kaže nekako formo vsega načrta za invazijo.

Smer invazije od Severne Afrike do Sicilije gre, splošno rečeno, proti severovzhodu. Kadar bomo enkrat osvojili Sicilijo, bomo zgradili ogromno bazo za nadaljni pohod. Pohod na Sicilijo je nudil najmanjši odpor od strani osiščev.

Ako bodo iskali zavezniški od Sicilije naprej nadaljni najmanjši odpor, jim bo kazala pot še vedno severovzhodno in sicer na obalo Jadranskega morja. Razdalja od Sicilije do spodnje polovice Italije je manjša kot je razdalja od Severne Afrike do Sicilije.

Z invazijo Sicilije so udarili zavezniški v sredino osiške južne linije. Izognili so se Sardiniji in Kreti, zavedajoč se, da če pade Sicilija, bo padla tudi Sardinija in osiška pozicija na otoku Kreti bo močno ogrožena.

Ako se zdaj obrnemo na Pacifik, se bomo spomnili, da smo nekje čitali, da se naša mornarica pripravlja za vojno na Pacifiku do leta 1949. Seveda, upanje imamo, da vojna ne bo trajala tako dolgo. Dobro je, če gojimo to upanje, toda kdo vidi v bodočnost? Vojna v Evropi mora biti končana najprej in velik optimist mora biti oni, ki bi prisegel, da bo vojna v Evropi končana pred letom 1944. Tudi potem bo vzelo zavezniške precej časa, predno bodo mogli zbrati vso svojo bojno silo na Pacifiku. In še potem bo dosti truda, predno bodo sprejeli Japonci pogoje zaveznikov — brez-pogojno vdajo. Njih rekord nam jamči za to. Japonski militaristi se bore do zadnjega moža in japonski mornarji odklanjajo rešitev, kadar se pogrezajo ladje pod njimi. Svoja bojna letala in ladje pošiljajo v boj in v pogubo, toda še vedno prihajajo drugi. Njih vojaštvo se bori po džunglah do zadnjega, ne glede na to, če dobi ojačenje ali ne.

Zadnje čase smo imeli na Pacifiku mnogo uspehov in še več jih je v delu. Toda do osrčja japonske obrambe še davno nismo prišli. Japonci imajo v posesti še na stotine otokov. Nekatere bo vredno okupirati, druge bomo morda pustili v miru. Toda vitalnega udarca ne bomo zadali Japonski in na potu proti zmagi ne bomo, dokler naša bojna sila ne bodo dobila trdnih tal na Kitajskem. To pa pomeni ogromno število vojaštva, letal in ladij, katere bomo morali pripeljati tje na tisoče milj daleč.

Torej kadar bodo topovi potihnil v Evropi in ko jih bomo obrnili proti Pacifiku, pa bo še daleč čas, predno bodo Japonci sprejeli brez-pogojno vdajo, ako se bodo Japonci borili naprej, kot so se do zdaj. Morda je imel Tojo prav, ko je prerokoval za Japonsko veliko bodočnost ali pa popolno uničenje za prihodnjih tisoč let.

Totalna vojna, v kateri je svet zdaj do vratu, še ne kaže začetka konca. Še bodo padale žrtve, predno bo utihnil bojni hrup po vsej zemeljski obli.

Mnenje ameriškega delavca

Nedavno so se obrnili v 14 državah in 62 mestih na delavce ter jih vprašali za njih mnenje o sedanjem položaju na splošno. Odgovor je bil sledeč:

Večina delavcev je mnenja, da bo po tej vojni finančna kriza in da jim bodo plače utrgane. V pričakovanju te krize ameriški delavec zdaj hrani denar.

Povprečen delavec se danes ne pritožuje glede mezde, pač pa kritizira delodajalca v industriji, da noče sodelovati z delavcem in da ga še vedno ne smatra kot važen steber pri svojem podjetju.

Odsotnost od dela je pripisovati povečini boleznim in utrujenosti. Delavci ne trpijo med seboj takega, ki rad postava.

Večina delavstva verjame v unije, toda kritizira način, kako v glavnih uradih ravnajo z unijskim denarjem. Članstvo ne ve v večini slučajev, kam gre denar in kakšno je stanje glavne blagajne.

Tako unijski kot neunijski delavci so za postavbo, ki prepoveduje stavke v vojni industriji. 83 odstotkov delavcev plačuje redno 10% od mezde za vojne bonde.

Ko so vprašali ženske, ki so zaposlene v vojni industriji, za njih mnenje, se jih je 56 odstotkov izjavilo, da bodo odšle po končani vojni iz tovarov.

Peta kolona na Siciliji

Za uspešno invazijo Sicilije so mnogo pripomogli ameriški Italijani, ki so jih zavezniški skrivaj izkrcali na Sicilijo več tednov pred faktično invazijo. Kako so to izvedli, je vojaška tajnost. Fakt pa je, da so prišli tje. Bili so za to podjetje poprej dobro trenirani. Ker govore jezik domačinov, so imeli velike prednosti. Bili so se skrili in od tam začeli delati "kupčijo" z vojaškimi poveljniki. Mnogo so jih prerogorili za stvar zaveznikov radi spoštovanja do Amerike

same, ki uživa na Siciliji velik ugled, druge so pa — kupili. Tako je bila izvršena na Siciliji ena najmanj nekrvavih okupacij v zgodovini, v geslu: da ni noben zid tako visok, da bi ga ne preskočil z zlatom obložen osel.

Zapisnik

četrtre seje eksekutive Slovenskega ameriškega narodnega sveta

(Nadaljevanje.)

V zvezi z izdajo dr. Čokove brošure "The Problem of Trieste" so nastale poteškoče in daljša zamuda, ker je avtor hotel imeti gotove popravke potem, ko je bilo natisnanih že 1500 izvodov. Vse te je bilo treba zavreči. Naročili smo 3500 izvodov, od katerega števila jih je bilo 2500 razposlanih kot posebna priloga mesečnika Nova Jugoslavija, 250 izvodov je dobil dr. Čok, ostale pa SANS za svoje podružnice in za prodajo. Potrebno bi bilo to brošuro še bolj razširiti in naročiti nadaljnjih 1000 izvodov. Stroški za tisk so znašali \$325.00, od katere vsote imamo dobiti nazaj \$25.00, ali bodo pa kreditirani pri novem naročilu.

Predsednik Kristan je sestavil posebno pismo glede napada na Louisa Adamiča v ameriškem Srbošanu in prepisi so bili poslani predsedniku Rooseveltu, državnemu tajniku Hullu, direktorju urada vojnih informacij Elmerju Davisu in DeWittu Pooleju, direktorju urada strateških služb. Dobili smo odgovor iz urada državnega tajništva, v katerem je izražena zahvala za opozorilo in obljuba, da bo zadevi naklonjena potrebna pozornost.

Ko je Louis Adamič, častni predsednik SANSa, potoval skozi Chicago, se je vršil poseben sestanek, katerega so se udeležili poleg predsednika tudi nekateri drugi bližnji odborniki. Razpravljalo se je o raznih važnih zadevah, pred vsem o problemu, kako priti do sodelovanja med Srbi, Hrvati in Slovenci. To je bil tudi vzrok, zakaj se je predsednik Kristan podal v New York.

Delo v uradu se vrši kolikor mogoče najbolj točno. Dobil pa je par pritožb glede objav, katere sestavlja nameščenec v uradu. Kljub opominu, da je on odgovoren za vse objave, je nameščenec že večkrat brez dovoljenja razposlal listom gradivo, ki je bilo neprimerno za objavo. Smatra, da mora biti upravni urad zelo nevtralen, tolerant in pazljiv, da se kaka struja ne razžali in edinost ohrani. Čas mu nikakor ne dopušča, da bi delo v uradu vedno nadziral, zlasti še sedaj, ko ima polne roke tudi političnega dela. Radi tega želi, da se take nerednosti v bodoče ne bodo več vršile.

O poročilu sledi splošna razprava ter se sprejme. Sprejeti so sledeči zaključki:

Če je potrebno, se naroči še 1000 nadaljnjih izvodov brošure "The Problem of Trieste." Razdele se naj podružnicam, čitalnicam in časopisom.

Pomožni tajnik ima polno moč v nadzorstvu upravnega urada in sme uposliti tako moč, kot se mu vidi primerno in potrebno. Pomožni tajnik nadalje priporoča, da v bodoče SANS trpi vse stroške odbornikov v zvezi s sejami itd. Sedaj naša blagajna to dopušča. Sledi daljša razprava in končno je sprejet predlog brata Zaitza, da se plačajo vozni stroški po 5 centov od milje, dnevnice pa po \$10.00. Za časa potovanja ni nobeden upravičen do dnevnice.

POROČILO BLAGAJNIKA SANSa:

Z bratom pomožnim tajnikom sva se pred nekaj časom pogovarjala in prišla do zaključka, da bi bilo najbolje, če bi se finančna poročila pripravila in priobčila vsak mesec. Na podlagi tega bi javnost od meseca znala, koliko prispevkov je bilo prejetih, kakor tudi koliko in zakaj se je denar izplačal. Za minul mesec (maj) je bilo tako poročilo v gotovih listih že ta teden priobčeno, v nekaterih listih bo pa poročilo priobčeno prihodnji teden.

Poročila so sestavljena tako, da kažejo natančno vse posamezne prispevke, kakor tudi posamezna izplačila, zato ne vidim potrebe danes tukaj ponovno omenjati posameznih števil, hočem pa poročati o skupnih prejemkih in izplačilih.

Do sedaj znašajo skupni prispevki \$10,550.37, izplačila pa \$3,202.97. Bilanca današnjega dne je \$7,347.40. Preostanek denarja je vložen na čekovni račun na First National Bank of Joliet, Ill.

Svoječasno mi je bila tudi poverjena naloga, da naj stopim v pogovor z Rev. Urankarjem in ga naprosim, da naj bi prevzel tajniške posle SANSa. Z Rev. Urankarjem sem o tem večkrat govoril. Govoril sem tudi z njegovim predstojnikom, gospodom komisarjem. Dne 29. maja sem prejel od Rev. Urankarja pismo, kjer mi piše, da vsled preoblike zaposlenosti in rahlega zdravja tajniške službe ne more sprejeti.

Rev. Urankar nadalje piše tudi tole: "Ker bi ne mogel prestatiti očitkov, češ, nisem hotel prevzeti dela, ker sem sebičen, se tudi odpovedujem mestu na odboru."

Ko sem omenjeno pismo prejel, sem o tem takoj obvestil predsednika SANSa. Pismo Rev. Urankarja vam bom prečital, da boste o vsebini istega tudi vi informirani in da boste znali sklepati in odločiti.

K mojemu poročilu želim dostaviti še tole: Iz ameriških, kakor tudi iz naših slovenskih časopisov je razvidno, da je bilo zadnje čase v Ameriko pripeljanih precejšnje število italijanskih ujetnikov, ki so bili zajeti v Afriki. V listu Ameriški Domovini sem čital, da se je iz zanesljivih virov izvedelo, da je med temi ujetniki precejšnje število primorskih Slovencev. Noben izmed nas ne more dvomiti nad resničnostjo teh poročil, kajti samo ob sebi se lahko razume, da so med vojnimi ujetniki gotovo tudi naši rojaki, primorski Slovenci. Zato priporočam, da bi se SANS zavzel in zadevo preiskal. Če se dožene, da so med vojnimi ujetniki tudi primorski Slovenci oziroma ujetniki slovenske krvi, da se podvzamejo potrebni koraki in pri vladi posreduje, da se taki ujetniki porabijo za kako važno delo, namesto da bi bili v konfinaciji.

Dan za dnevom čitamo v listih, da primanjkuje delavcev tu in tam in posebno še na farmah. Italijanski ujetniki slovenske krvi bi bili gotovo veseli, če bi smeli opravljati kako delo v tovarni ali na kmetiji. Če bi se nam posrečilo to doseči, bi s tem koristili ujetnikom, kakor tudi Zed. državam. Zato prav toplo priporočam, da o tem pri današnji seji razpravljamo in storimo kar je mogoče, da se naša vlada v Washingtonu, D. C., informira o našem sklepu in naši želji.

To je vse, kar imam za sedaj poročati.

JOSEPH ZALAR, blagajnik.

Blagajnikovo poročilo je sprejeto.
Dr. Kern poroča o sodelovanju pri organiziranju podružnic

ce št. 39 v Clevelandu; agitiral je tudi pri Slovenski dobrodelni zvezi. Ozirajoč se na poročila o delu nekaterih drugih odbornikov, se počuti zelo mamega. Zelo ga veseli, da se resnično deluje. Zaključek dopoldanske seje.

(Dalje prihodnjic.)

BESEDA IZ NARODA

Sluke odobravajo

Kakor je bilo vroče zadnje sredo večer v Delavskemu domu na Waterloo Rd., pa se je v kljub temu zbralo zelo lepo število ljudi, ki so s zanimanjem zri skoraj dve uri neprenehoma zanimivo predstavo. Mnogi so se mi osebno zahvaljevali in izrazili, da niso mislili, da so slike tako dobro pogodene. Po ključju je izostala slika Zajčvega pogreba, ki bo pa prihodnjic prišla v poštev. Mnogi so naprosili za zopetno predstavo, to se bo vse uredilo. Takole so namenjene slikovne predstave za tekoči in drugi mesec:

Prihodnjo sredo se vrši na domačem vrtu, to je, v sredo 4. avgusta. Ako dobim dvorano na Holmes Ave., se bo vršila tam predstava v sredo 11. avgusta, potem 18. zopet na domačem vrtu, in 25. avgusta pa v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. In prvega septembra pa zopet na Waterloo Rd.

Vsako drugo sredo se vrši predstava na domačem vrtu, za slučaj dežja pa v Knausovi dvorani.

Pazite na oglase par dni poprej.

A. Grdina.

Nekaj iz Hubbard Rd.

Ko sem šel v nedeljo malo na izprehod v prosto naravo, sem naletel na več Slovencev iz Clevelanda in Euclida. Videl sem tudi bankirja iz St. Clairja. Ne vem, če me je tudi on opazil ali ne, vem pa, da so se srečavale najine oči. Tista dva rojaka iz Euclida sta bila, zelo prijazna, a njihova imena sem pa kaj ročno pozabil, kajti če si ne zapišem, pa takoj pozabim, ker sem že precej "švoh" možganov. Eden izmed njih ima v tej okolici svojo farmo, kamor zahaja koncem tedna, kar je prav prijazno, ampak biti tukaj kar naprej in delati trdo, pa ni noben špas. No, pa če bi človek imel še dovolj denarja, da bi si lahko privoščil kakšno komodnost, pa ne rečem, da bi ne bilo prijazno. Saj malo delat ni greh in pravijo, da je tu di zdravje. Veste, pa jaz se vedno bolj počutim, če ne delam kot pa če delam.

In ker se mi ne vidi dosti delat, dasi bi si moral bolj pljuniti v roke kot si, zato je pa to, da nimam denarja menda tudi sreča zame, kajti kot izgleda, bo kmalu vsega zmanjkalo; se reče, saj že sedaj primanjkuje raznih stvari. Takoj na primer, v naših krajih ni dobiti mesa. Tisti, ki imajo časa, da lahko vedno zijaajo pri trgovinah, že kaj dobijo, taki pa, ki nimamo tiste prilike, pa ne dobimo nič in če bi ne bilo radi domačih piščancev, pa bi sploh ne vedel kakšen okus ima meso. Tako se pa že prebije za silo, enkrat po han, enkrat pečen piščanec, pa bomo že kako pričakali krvavih klobas. Kadar se pa pričnejo tiste, takrat sem pa že na bellem konju. Če se posebnega ne zgodi, jih bo že nekaj, kajti 's pujski smo precej dobro založeni. Za enkrat jih imamo samo 15 in jih še pričakujemo.

Se reče, k naši hiši spadajo samo štirje in vsi ostali so pa Edditovi in tako je vsestranski napredek v teh krajih. Pri sosedu Johnu so kupili luškano kravo, to je tudi napredek in koliko si bomo s tem opomogli, bomo pa že potem videli in končno pa če si ali ne, saj smo na deželi v prosti naravi in nekaj je treba početi, če ne bi bilo pa

preveč dolgčas. V mestih gredo ljudje po raznih zabavah, ali se vsaj malo razvedrijo, ko se sprehajajo po ulicah ter se ustavijo tam, kjer "bog rokovent moli," katerega to veseli. V naših krajih pa tožijo gostilničarji, da niti piva ne morejo dobiti dovolj za žejna grla in pravijo, da menda piva sploh ne bo za dobit in da bodo kar zaprli vrata kljub tej neznosni vročini.

No, radi mene jih naj le zapro. Jaz gotovo ne bom hodil robantit in trkat na vrata, ker tega itak razmere ne dopuščajo. Vse gre tako moderno naprej, da je le kaj. V zadnji svetovni vojni so vpeljali prohibicijo, češ, da ljudje ne bodo pili opojne pijače in da bodo tako imeli več denarja za nakupavanje bonдов, sedaj bodo pa rekli, da žita ni, pa se bo vse tako lepo in mirno razšlo brez večjega pregovarjanja, vse kar lepo avtomatično, samo, da uboga delavska para ne dobi nič. Ona naj samo lepo gara, pili bodo pa že gospodje sami, ki si znajo pomagati in imajo tudi s čim.

Upajmo, da bo kaj kmalu konec vojne. Kot poročila govore, so Mussota že poslali v pokoj in prav kmalu se bo kaj takega zgodilo tudi v Nemčiji, pa se bo prihranila pot našim fantom v Rim in Berlin in tako bo nastal zopet mir do druge vojne. Koliko bo imel koristi od tega navaden zemljan, si lahko kar mislimo. Drugega ga ne čaka kot plačevanje ogromnega dolga, kajti le tisti, ki bo produciral, bo trpel. Na milijone pa se nas lahko veseli, da ne bomo dočakali več druge tako strašne vojne.

Povedati moram tudi, da tisti fazani, ki jih je izvalila naša koklja, so prav luškani in prijazni. Kadar bo zopet prišel Vertovšnik k nam, takrat si bom postavil pa kar živega fazana na peresa, kot sem ga imel zadnjic. Ker je pa danes tako lep dan, bom pa malo manj napisal in se raje podal med moje rožice, ki so z vsakim lepše, da se kratkočasim med njimi, kajti to je še moje edino veselje na tem svetu. Imam še precej novic, o katerih pa ne utegnem sedaj razmišljati, zato pa pridejo drugič na vrsto. Pozdrav,

Frank Leskovic.

Govor dr. Čoka na radiu

Dragi Bratje Slovenci, Božja roka je končno zadelala največjega zločinca nad slovenskim narodom kar jih pozna zgodovina. Njegove in njegovih pomagačev roke so še mokre od sveže in tople krvi nedolžnih tisočev nesrečnih sinov našega naroda. Zadoščenje za pretrpljeno gorje, za ponižanje in za povzročeno škodo je prišlo. Toda ono ni še popolno. Ne bomo odnehal dokler ne bo roka trde pravice zatekla vse ki so se nad nami pregrešili. Vsi ki so odgovorni za storjeno škodo, moralno in nacionalno in drugo, morajo biti kaznovani brez usmiljenja. Voditelji Uduženih Narodov, gg. Roosevelt, Stalin, Čerčil, Beneš in drugi so nešteto krat povdarili to kot pogoj vpostavitve moralnih pogojev razvitek po vojni, katere so ti zločinci podrli.

Pred nami stojijo sedaj v teh historičnih dneh naši najvažnejši zadatki. Od njih pravilne rešitve bo odvisna naša svoboda in naša bodočnost. Osvoboditi

moramo svojo zemljo od vražnika. Zberite vse svoje sile in pokličite na pomoč božjo. Hrvate in Srbe ter združite v močno falango ki bo rasla pred sabo vse ovire, dokler bo poslednji komad naše zemlje svoboden. Kajti sedaj prišel čas za konečen obračun fašisti. Zato se pripravite očistite našo sveto zemljo od zverinske in zločinske drabine. Naša zemlja pripada nam, samo nam. Zapodite uzurpatorje in zavladajte nad vsem kar je naše. V Italiji je splošno razsulo, tako zvali novi nered ne bo imel dolgega veka. Blizu se se konec. Izrabite vrsto ko in storite kar je v tem trenutku vaša najvažnejša in storilna dolžnost. Ne čakajte zavezniške. Oni pridejo gotovo. Oni pridejo po morju, po zraku, ku ali po suhem, toda priprava gotovo in pravočasno. Očistite naprej delajte tako da bodo zavezniške čete našle že končano kadar stopijo na naše tla Jugoslavije, in najdejo slovene kot gospodarje na njem.

Bratje Slovenci, Mi smo ponosni da smo 20 let bili nevstranski borec proti fašizmu in nasilju. Nismo mali in brez podpore z strani, nismo odnehal v protizverilčloveku, ki je v naci bil — kakor se sedaj v največji pajac in blefar, jih je mati rodila, ali nesramen ker je razpolagal silo cele države in ker so predstavniki drugih držav jeli. V borbi za pravico in mo. nico ki smo jo vodili proti fašizmu, je zmaga na našo stran. Težke, pretežke smo jih podnašali v teku, njih let niso bile zastojne.

Dragi Slovenci, Prišlo se je zadnje delo te vojne. To dejanje je važnejše. V tem trenutku moramo biti na svojih mestih in riniti vsak svojo dolžnost. Za nas glavni moment, od rega bo odvisna naša svoboda. Sloboda je na obzoru. Imeli jo bomo če si jo prizadejemo. Priboriti jo moramo, hvernemu Slovincu, da bi brati Srbi in Hrvati zopet življali plodove svobode. Stava in miru v novi mladi prerorejeni Jugoslaviji.

Trošenje denarja

Z denarjem, ki ga nacija trošijo za okupacijo Francovske vsako uro, bi lahko preživeli 500 francoskih družin s osebamami za eno leto z vse potrebnim za življenje.

verjan

Nadebudna hčerka vpraša svojo mamo: "Mama, kako je pa do tega, da ste poročili s ata?" "Kaj ne, ljuba hčerka, bi se ti to čudno zdi, da sem poročila?"

Angleški vojak je straži v temni noči in dobi sledeče: "Angleška straža: 'Stojte na bu'."

Glas iz teme: "Angleška straža: 'Stojte na bu'."

Angleška straža: "Stojte na bu'."

Glas iz teme: "Francoska straža: 'Stojte na bu'."

Angleška straža: "Stojte na bu'."

Glas iz teme: "Komu gre to v nos, bi rad vedel!"

Angleška straža: "Stojte na bu'."

smeš naprej, ameriški vojaški

Zlata krona

Pravljica. Napisal Ivan Česnik

1943	AUG.							1943
Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa		
1	2	3	4	5	6	7		
8	9	10	11	12	13	14		
15	16	17	18	19	20	21		
22	23	24	25	26	27	28		
29	30	31						

KOLENDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

SEPTEMBER

8.—Ob eni popoldne prične "poletni festival" na šolskem dvorišču fare sv. Lovrenca.
11.—Društvo Comrades, št. 566 SNPJ. Plesna prireditev v SND.
18.—Društva Spartans, št. 585 SNPJ. Plesna veselica v avditoriju SND.
25.—Carniola Hive, 493 The Maccabees. Plesna veselica v avditoriju SND.
26.—Zajednički dan HBZ. Prireditev v avditoriju SND.

OKTOBER

2.—St. Clair Grove, št. 98 WC. Plesna veselica v Avditoriju SND.
3.—Glasbena matica, opera in ples v avditoriju SND.
9.—Slovenske Sokolice, št. 442 SNPJ. Plesna veselica v avditoriju SND.
10.—Circle No. 2 SNPJ. Varietni program in ples v avditoriju SND.
16.—23rd Ward Democratic Club. Ples v avditoriju SND.
17.—Jugoslovanski pomožni odbor JPO-SS. Prireditev v avditoriju SND.
23.—Društvo sv. Cirila in Metoda, št. 18 SDZ. Plesna veselica v SND.
24.—Dramski zbor Ivan Cankar. Predstava v avditoriju SND.
24.—JPO/SS št. 35 v Collinwoodu priredi velik program v SDD na Waterloo Rd. Pričetek ob treh popoldne.
30.—Carniola Tent, 1288 The Maccabees. Ples v SND.
31.—Comrades, št. 566 SNPJ. Ples v avditoriju SND.

NOVEMBER

6.—Lodge Commodores, št. 742 SNPJ. Ples v avditoriju SND.
7.—Glasbena matica. Opera in ples v avditoriju SND.
13.—Društvo Slovenec, št. 1 SDZ. Plesna veselica v avditoriju SND.
14.—Podružnica št. 25 SZZ. Proslava 15-letnice v avditoriju SND.
14.—Mladinski pevski zbor Črički priredi ob 4 popoldne koncert v SND na 80. cesti, zvečer pa ples.
14.—Društvo V boj št. 53 S. N. P. J. prireditev v SDD na Waterloo Rd.
20.—Društvo Clevelandski Slovenci, št. 14 SDZ. Plesna veselica v SND.
21.—Dramsko društvo Abraševič. Predstava v avditoriju SND.
27.—Društvo sv. Ane, št. 4 SDZ. Plesna veselica v avditoriju SND.
28.—Blauw Donau koncert v SND.

Oporoka beračice

V dunajskih listih beremo tale roman, ki pa je baje resnična zgodba, katere se bo menda končala pred sodiščem:
V dunajskem notranjem mestu je v neki trafiki prodajala gospa Franciška. Nekega dne je stopila v trafiko silna stara in slabo oblečena ženska, ki je gospo prosila za star papir, da bi si doma lahko podkurila. Gospej se je siromašna starka smilila, začela je z njo klepetati in

ne pesmi. Tako svetlo je bilo v kraljestvu vil, kot bi sijalo solnce, tako prijetno, da bi legel na mehki prestol pod lipo in zaspal ter sanjal na večno.

"Oho, kdo si? Kaj iščeš v kraljestvu mojih gospodaric? Ali si prišel rešit zakleto kraljičino?" je vpil mogočen glas tam v zadnjem kotu, kjer je vladala tema, kjer je bilo polno smradu in trohnohe.

"Škrat se je oglašil. V imenu božjem!" je šepetal pastir, stisnil krepkeje palico v roki in se pokrival.

"Jaz sem pastir Boštjan. Če hočeš vedeti, po kaj sem prišel v kraljestvo vil, stopi bližje, da se pogledava iz obličja v obličje!"

"Kaj, jaz da bi šel k tebi! Le stopi sem, da se pomeriva. E, vem, nocoj je kresna noč. Računal si, da ne bo doma vil in da rešiš kraljičino. O, zmotil si se. Jaz sem tu, škrat Zmagoslav, ki se je boril že z desetimi vitezi in jih zmagal!"

"Čvekač, čemu se bahaš! Pokaži svoje junaštvo! Pridi sredi vrta, sem pod lipo pridi, da se poskusiva! Rad bi videl, da te grem izvleči iz tiste smradljive luknje. Pa ne boš, Zmagoslav. V svetlobi se bova borila in ne v temi."

"Kje si, kje, da te strem," je vpil škrat Zmagoslav in prikobal pred Boštjana. Pastir ga je pogledal od nog do temena, pogledal je dolge kosmate noge, široka prsa, okroglo glavo in štrlečo dlako, ki je rastle po rokah, pogledal je rdečo kapo in bingljajoč cof, velike, grozeče oči in napete ustnice.

"Tu je zaman moč. Zvižaja mi pomore," si je mislil. "Po kaj si prišel, povej! Če misliš reševati kraljičino, bi bilo bolje, da ne bi bil rojen."

"Škrat Zmagoslav! Kraljičino sem prišel osvoboditi in iskati zlato krono. Pripravi se na boj!"

"Glej ga pritlikavca, kaj kvasi pred menoj. Poberi se, sicer je po tebi!"

"Poskusiva se, škratek!" Tedaj se je razsrdil Zmagoslav, stegnil je svoje lopataste roke in hotel zagrabiti Boštjana za vrat. Toda ta se mu je zmuznil in stekel pred njim. Dvakrat sta letela po vrtu, dvakrat okrog lipe. Velikan je sospel kot kovaški meh in se je jezil nad pastirjem, ki se mu je smejal in ga dražil.

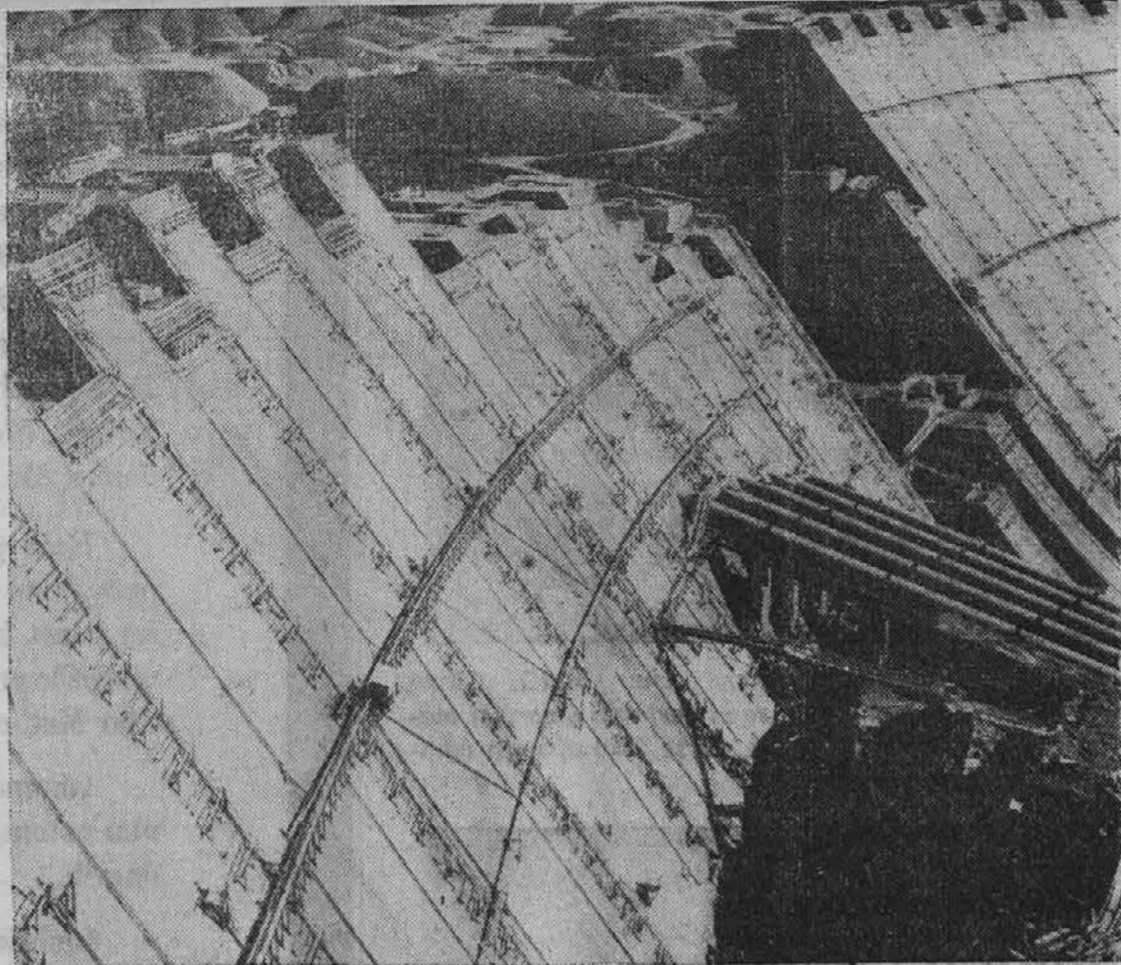
"Le teci še malo, le, saj si dolgo pasel lenobo."
"Stoj, pravim, da se poskusiva," je vpil škrat.
"Kmalu, kmalu, škratek. Samo enkrat še teciva!"

Tekla sta tretjič po vrtu navzdol in navzgor. Tedaj je zavil Boštjan hitro ob lipi na desno, da je bil stopinjo za škratom. Kot blisk mu je šinil s palico pod noge, da se je prekucnil dolgin po travniku in je glasno zavpil.

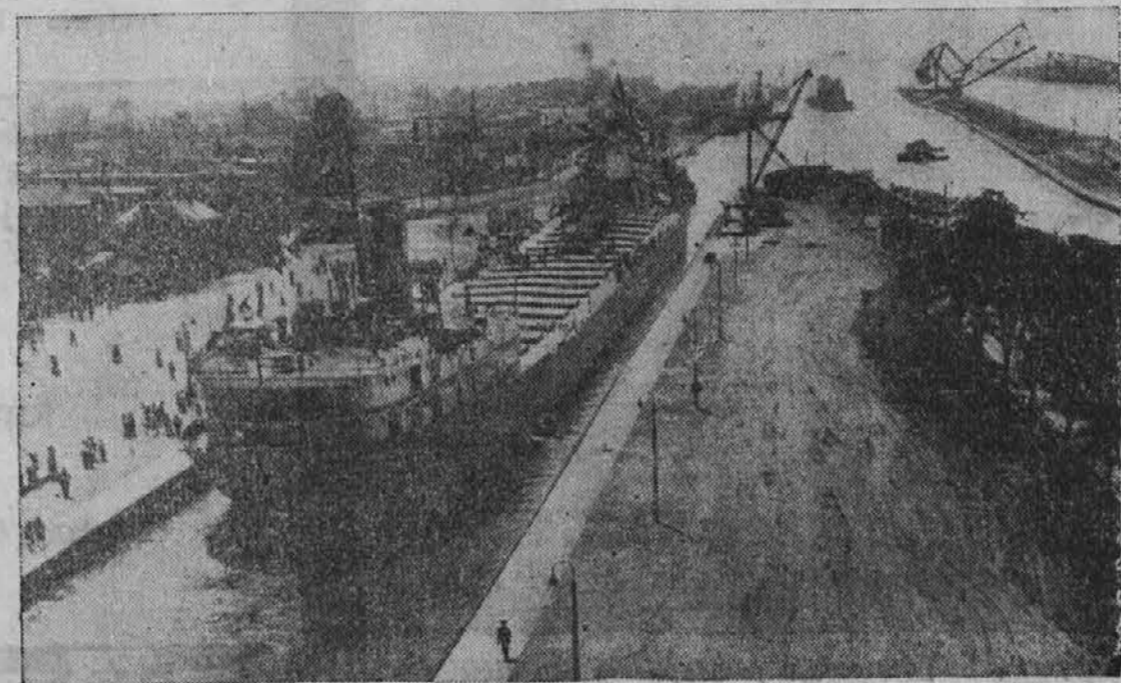
"Boštjan, bodi uren! Na ta klic pridejo vile."
Hotel je škrat vstati, a pastir je posegel po nož v žep in ga porinil velikano do ročaja v goltanec. Zavpil je iznova, kri je brizgnila iz globoke rane in curljala po tleh. Zmagoslav je hropel in zapiral oči.

Tja v tisti temni kot, poln smradu in trohnohe je hitel Boštjan oprostiti kraljičino in kovač srečo Lenčiki in sebi. Na mahu je ležala kraljičina, v gornjem delu telesa lepa devica, belih bledih lic, polnih las, nežnih grudi, v spodnjem delu kača, z ostudnimi luskinami po telesu in krivim, grdim repom. Roke je imela privezane za težke verige, ki so jo rezale v kožo. Vzdihovala je in bridko jokala.

(Dalje prihodnjic.)
Kupujte vojne znamke!

Spomenik človeškemu razumu in delu. — Slika nam predstavlja ogromni Shasta jez ob Sacramento reki blizu Reading, Cal., ki se bliža dogotovitvi in ko bo dogotovljen, bo stopil v vrsto z Grand Coulee in Boulder jezom, ki so trije največji jezovi na svetu, katerih vodna moč se uporablja v vojni industriji.

Tovorni parnik Carl D. Bradley je bil prvi, ki je vozil skozi ravnokar dodelani Soo jez pri Saulte Ste. Marie, Mich. Ta jez je veljal \$14,000,000.

ji je nazadnje podarila košček kruha. Starka je kruh hvaležno sprejela in je poslej večkrat prihajala. Prodajalka ji je dajala jesti in beračica je vse hvaležno pojedla. Tako se je godilo 6 let, nakar pa je prodajalka v tisti trafiki izgubila službo. Ko je beračica potožila svoje gorje, ji je beračica rekla, da ji ona lahko preskrbi stanovanje. Dala ji je svoj naslov in ji velela, naj se tam zgleda. Ko je prodajalka prišla v označeno stanovanje, je s čudom opazila, da beračica stanuje v razkošnem in velikem stanovanju. Starka je prodajalki Franciški velela, naj kar pri njej ostane ter naj ji pomaga ter streže. Beračica je še pristavila, da se ne bo bo kesala, če uboga.

V teku časa pa se je izkazalo, da ima beračica v neki banki naloženih 15,000 šilingov, da ima prav toliko denarja tudi doma ter da dobiva na mesec 270 šilingov pokojnine. Franciška je stanko komaj pregovorila, naj s svojim denarjem začne pravilno gospodariti in gospodinjiti. S časom se je starka navadila novega reda. O božiču je Franciška dobila od nje celo novo obleko za božič in pa še 100 šilingov. Ko je bilo razpisano loterijsko posojilo, je starka kupila 4 deleže po 500 šilingov in jih darovala Franciški s pogojem, da si bosta denar razdelila na polovico, ako bi kaka srečka zadela. Poleg tega ji je obljubila, da jo bo za njeno zvesto službo nagradila s tem, da jo bo postavila za glavno dedinjo svojega premoženja.

V banki pa, kjer je imela starka naloženo svoje premoženje, je pri okencu za stranke opravljal svojo službo uradnik Edvard K. Pri njem je starka iskala nasvetov za svoje bančne transakcije. Uradnik Edvard jo je obiskoval doma in jo končno pregovoril, da je vse

premoženje prepustila njemu v upravo. Ko je uradnik Edvard prevzel upravo, je starka določila, da je že sedaj last Franciške loterijsko posojilo v znesku 2000 šilingov, zavarovalna polica za 10,000 šilingov in pa več hranilnih knjižic. Poleg tega je takrat starka naredila oporoko v korist Franciški. Vendar pa je uradnik stanko pregovoril, da tega testamenta ni dala legalizirati notarju. Pozneje je postavila drugo oporoko, v kateri je bila Franciška še vedno glavna dedinja, uradnik K. pa je dobil večji legat. Nato je uradnik pregovoril stanko, naj se da operirati. Starka je ubogala in je umrla za posledicami te operacije.

Sedaj se bančni uradnik Edvard K. brani izplačati Franciški najmanjši denar. Vzel ji je ključke od stanovanja, pri sodišču pa je pokazal oporoko, da je on edini dedič, trdil je, da druge oporoke ni ter je takoj nastopil dediščino.

Ta zgodba se bere kakor pravljica, je pa točno pozneta po spisih tožbe, katero je odvetnik vložil.

RAZNI LJUDJE

Spisal Ksaver Meško.

"Še!"
"Hvala! Je res dovolj."
"Pa vsaj polovico kozarca." Vdal sem se in sem izpil.
"Plačam jaz. Vi ste tujec."
"Pa lepa hvala."
Naglo je korakal zopet ob moji strani, krepak in močan še, dasi so mu sivi že lasje.
"Veste, jabolka, kupujem. Pojdem, da mi jih pripeljejo na kolodvor."
"Kam?"
"V Lesce."
"Ali ste tam doma?"
"Ne. V Begunjah. A kupujem tod okoli. Nekaj jih pustim zapeljati morda v Podnart, iz Ljubnega tiste, če jih bo za poln vagon."
"Ali so draga letos?"
"Draga. Malo jih je. Jaz jih plačujem kolikor mogoče dobro. Nikogar ne maram oslepiniti in goljufati. Ker da veste: Socialist sem!"
"Kakšen socialist?"
"Socialdemokrat. . . A nič se ne ustrašite! Nisem prav nič hud. A socialdemokrat sem, saj sem delavec."
"Iz tega pač ne sledi, da bi morali biti socialdemokrat. Kaj pa, ko bi poskusili s krščanskim socializmom?"
"Prestar sem za to, res prestar. . . A saj pravim: nisem hud. Pustim vsakemu svoje prepričanje."
"To je že nekaj."
"Z gospodom župnikom sva si prav dobra. Ali ga poznate, begunjskega gospoda?"
"Zal ne!"
"Dober gospod. . . In v cerkev hodim tudi ob nedeljah. Dvakrat na leto grem z ženo in z otroci k Mariji Pomagaj na Brezje."
"Kako daleč je od vas?"
"Pet četrtnih ure. . . Ona in deca gredo sicer večkrat. Ker je res lepo na Brezjah! Kdo bi si bil mislil pred petdesetimi leti, da se bodo brale dandanes tukaj maše in še toliko! Sedaj ob kronanju Deve—koliko jih je bilo! In kakšna množica ljudstva!"

DELO DOBIJO
TOVARNIŠKO DELO
100% OBRAMBNO DELO
predznanje ni potrebo
Plača od ure in overtime
Ako ste zdaj zaposleni v važni industriji, morate dobiti izpustnico, da ste na razpoloženju.
THE DRAPER MFG. CO.
E. 91. St. and Crane
1 blok južno od Union Ave.
(183)

Želijo se moški

za delo čez vse leto

VOZNIKI

in

za delo na jardu

pri premogu

Ne zahteva se državljanstva
papirja, niti izkazila o rojstvu.

Zglasite se takoj

Izrežite ta oglas in ga prinesite

k sprejemniku v

U. S. EMPLOYMENT SERVICE

1242 West 3rd St.

Ne pozabite izrezati tega oglasa in ga pokazati sprejemniku, ki vas bo poslal delat v premogovno skladišče, ki je najbližje vašemu domu.
(Aug. 2, 4, 6)

HOTEL STATLER

POTREBUJE ŽENSKES ZA LIKANJE—z skušnjo na stroju za moške obleke.

Ure 4 do 12 P. M. Dobra plača. KUHARICE—plača, hrana, uniforme. Izkušena ženska za pripravo mrzlih jedil. Dobra plača, hrana, uniforme.

POTREBUJE MOŠKE ZA: PEKA—plača, hrana, uniforme. POMIVALCA—plača, hrana, uniforme. BARBOY—plača, hrana, uniforme. Nedržavljan se sprejmejo. Znanje angleščine ni potrebno. Zglasite se v sobi 335 na E. 12. St. in Euclid Ave. dnevno med 9 in 5, v soboto od 9 do 1.
(182)

MALI OGLASI

Trgovina naprodaj

Naprodaj je delikatesna trgovina za polovico, kar je vrednosti. V najem se da tudi 5 sob. Zglasite se na 15508 Holmes Ave.
(181)

Pivo v zabojih

Standard in druge vrste. Odprto do 3:30. Zglasite se za dobro pivo pri

Emery's

961 Addison Rd.

(181)

Ohijsko vino

na galone. Fina kapljica. Odprto do 3:30. Zglasite se pri Emery's
961 Addison Rd.
(181)

Hiša naprodaj

Na Linwood Ave. med E. 71. St. in E. 79. St. Jako široka cesta. Hiša je v 3 nadstropja, ima 3 kopalnice, 3 garaže. Zelo ugoden kup. Napravite mi ponudbo.

J. P. Flynn

3250 Euclid Ave.

HEnderson 1622

(183)

Stanovanje išče

Iščem stanovanje 3 sob. Ako ima kdo kaj primernega med 69. in 80. cesto, naj pusti naslov v uradu tega lista.

Prijatelj's Pharmacy

SLOVENSKA LEKARNA

Prescription Specialists

Vogal St. Clair Ave. in E. 68th

ENdicator 4212

Plačamo v gotovini

Plačamo najvišjo ceno za rabljene avte. Vse v gotovini, nič čekov. Pokličite EN 9712 od popoldne naprej.
(Fri. Mon. Wed. x)

WIDGOY'S PHOTO STUDIO

485 East 152nd St.

Se priporočamo za izdelavo vseh vrst slik po zmerni ceni. Odprto ob nedeljah

PODPIRAJTE SLOVENSKE TRGOVCE

JUNAKINJA IZ ŠTAJRA

PREVEL DR. JOS. JERŠE

"Gospod, verujem! Pomagaj moji neveri."

In zopet so zunaj odmevali težki moški koraki, in zopet je stopil Hendel v mrtvaško sobo. "Rinesel je seboj dva ključa: eden je bil silno velik, drugi je bil manjši. Oba sta bila nekoliko zarjavela, kakor da bi bile krvave solze oropanih kristjanov, ki jim je bil več tednov vzet njihov Bog in njihova tolažba, skalile svitlo železo.

Menihova duša je pela Alelujo.

Toda Hendel se ni ozrl niti na meniha, niti na koga drugega v sobi. Stopil je k nogam mrtvega sina in je krčevito stiskal v žilavih pesteh ključe. Ob Henrikovi glavi je klečalo dekletce, vroče solze je lilo in je božalo brata, kakor žalujoči angel mrtvo Kristovo truplo.

"Moj otrok," je rekel Hendel, kakor reka bolesti in ljubezni mu je udrl iz duše, "moja kri, moj edini prijatelj, ki sem ga imel na tem svetu, pred cesarjem si me prosil, jaz pa sem te zmerjal. Rekel si, da jih je toliko v tajru, jaz pa ti nisem hotel verjeti; pa naj jih bo še tako veliko, ali pa še tako malo, ti, moj otrok, si med njimi! — In tudi ona, ki si jo ljubil ti, je bila med njimi. Naj imajo, za kar si me prosil ti. Teh malo, ki so in ostanejo za menoj evangelijski, napolni komaj še eno cerkev, kaj šele sedem."

Čez mrtvo truplo je Hendel proti menihu raztegnil roko s ključem in je rekel:

"Duhovnik, vzemi."

Albert je žalostno-veselo vzel ključe, kakor služabnik po krivici s prestola pahnjenea kralja sprejme državne znake od roparja, ki je kralja oropal prestola.

Hendel je rekel: "Eden je od farne cerkve, drugi od kapelice sv. Marjete, tam notri položite devico na mrtvaški oder, v farni cerkvi pa pokopljite mojega sina in pojte tam zanj črno sv. mašo."

Nato je rekel: "Zidovi niso tako slabi, da bi bila nevarnost. Vendar naj ne gre preveč ljudi naenkrat noter, da se izognemo vsaki nevarnosti. To je moje zadnje povelje; odslej z naprej ne bom imel nič več zapovedati v tem mestu."

Albert je nagnil svojo ostrizeno glavo v spoštovanju — ne sicer prgd tem človekom akoravno ga še nikdar ni videl ta-

ko velikodušnega in plemenitega kakor v tej uri, marveč pred Bogom, ki je po ustih tega močnega, ki se je tako dolgo in tako strašno boril zoper njega in njegovo Cerkev, izpričal nepremagljivost sv. Cerkve.

Ozrl se je okoli po patru Melhiorju. Ta je že poprej z Najsvetejšim zapustil sobo.

Albert je spodobno pozdravil sodnika, ki tega niti ni zapazil. Odrevenel bled in nepremičen je stal ob mrtvaškem ležišču. Videl je pred svojimi nogami strta kraljestva in svojega mrtvega ljubljena, nad seboj pa roko, ki je tehtala in štela njegove prihodnje grenke dni.

Albert je v eni roki držel svečo, v drugi pa ključe šel na mestni trg, na katerem je valovala nešteta množica ljudstva.

Mnogo se jih je gnetlo k njemu, ker so hoteli vedeti, kaj se je zgodilo notri, on pa je odgovoril: "Henrik Hendel je skesano umrl v katoliški veri," in je stopal naprej svojo pot. Tisoč pogledov in mrmranje tisočglave množice ga je spremljalo, ko je spel proti stopnicam farne cerkve.

Ko je prišel vrh stopnic, se je mimo farne cerkve, okoli katere so se tudi gnetle goste trume ljudstva, podal proti kapelici sv. Marjete, ki stoji zahodno od farne cerkve, le nekaj korakov od nje oddaljena. Tu je bilo strašno veliko ljudi zbranih, ki so vsi klečali. Nosilci so po Albertovem povelju na nosilnici počivajočo krsto s truplom pobožne Šefane postavili pred kapelico sv. Marjete, ker je sodnik ni pustil odpečatiti. Okoli in okoli je klečalo ljudstvo in je ravno molilo litanije vseh svetnikov. Stari farni cerkovnik je molil naprej: Sveta Marija Magdalena, prosi za nas! Sveta Neža, prosi za nas! Sveta Cecilija, prosi za nas! Albert je stopal skozi klečeče vrste, ki so se mu spoštljivo umikale, h krsti, v eni roki držel ohvajilno svečo Henrika Hendelna, v drugi pa ključe farne cerkve in kapelice sv. Marjete.

Najprej ni ničesar izpregovoril, priklonil je pred krsto eno koleno in se je ozrl na ponižno, tiho dete, ki je v njej počivalo, in duhovno veselje, ne žalost, mu je sevalo z obraza.

"Šefana," je rekel, "glej, kaj ti prinašam!"

Sklonil se je k tihim spavačici, katere obraz se je tako ljubo in nedolžno kakor v življenju smehljaj izpod cvetličnega venca, in je k njej v krsto na njeno levo stran položil okrvavljeno svečo Henrika Hendel.

Množica je, kakor bi slutila, da ima pater Albert nekaj povedati, prenehala glasno moliti. Albert pa je stoječ ob nogah rakve dvignil ključ in je rekel: "Ljubi moji, štajerski sodnik, čigar sin je ravnokar skesano umrl v katoliški veri, mi je izročil oba ključa, ključ kapele sv. Marjete, da moremo dostojno položiti na mrtvaški oder devico Šefano, in pa ključ farne cerkve, kjer naj se pokoplje njegov sin."

Ko je Albert mirno izpregovoril te besede, ki so jih mogli slišati le tisti, ki so bili blizu krste, je val strmenja, začudenja in veselja izpreletel najprej množico, ki je klečala okoli krste. Ta val raste, postane šumenje veletoka, morja, in na mah so se okoli farne cerkve razlegali proti nebu tako veseli

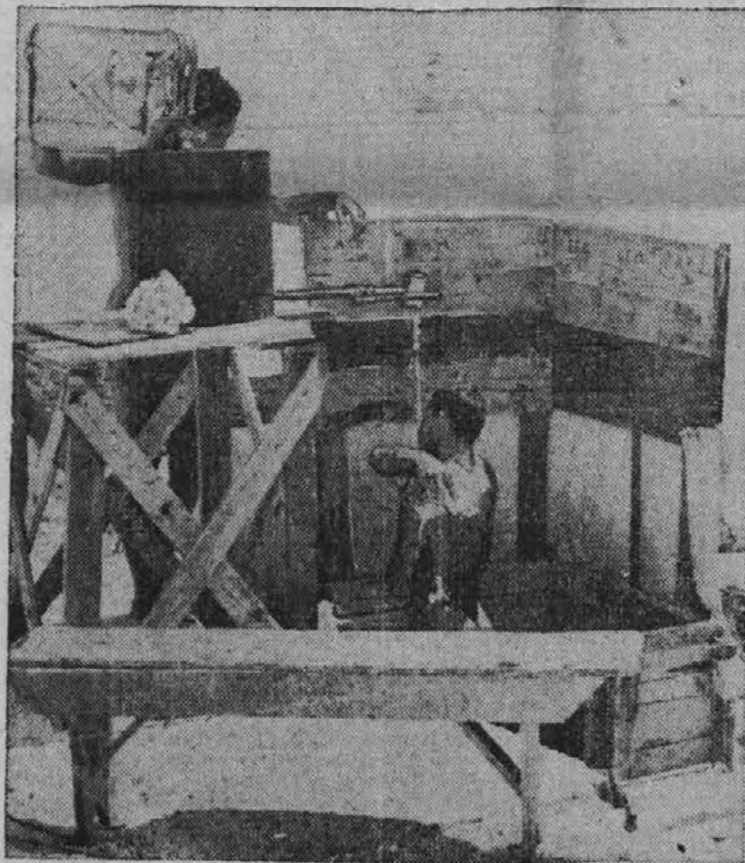
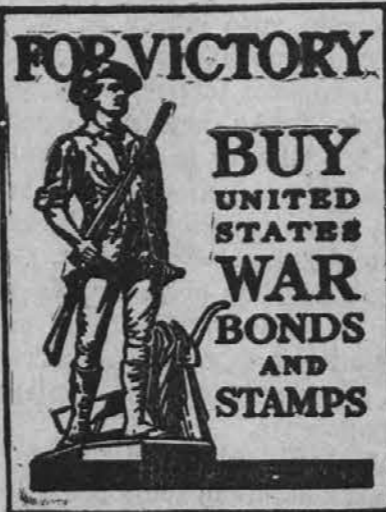
kljci, kakor jih Štajer do tistihmal še ni slišal: "Cerkve! Cerkve! Nazaj bomo dobili svoje cerkve, stotisočkrat Bogu čast in hvala!"

Ta nepopisna radost, to sveto navdušenje dobrega ljudstva je silno pretreslo in do solz gnilo patra Alberta, ki je še vedno nepremično stal pri nogah krste. Množice so se hoteli dati duška svoji hvaležnosti gnetle proti njemu: Vse se mu je globoko priklanjalo, vse je hotelo poljubiti njegove roke in njegovo obleko. Kakor človek, ki ga je zasul plaz snega, je spočetka stal Albert v gneči in se ni mogel ubraniti dokazov hvaležnosti; pozneje se mu je posrečilo, izviti se iz gneče in se oprostiti ljudi, ki so mu poljubljali roke. Visoko jih je dvignil nad množico in je na ves glas zaklical: "Štajerci, kaj se zahvaljujete meni, ki nisem ničesar storil; tukaj je ona, ki ste jej dolžni hvalo. Ona, ki je po svojem junaštvu odvrnila kugo od Štajra, je po svoji nedolžnosti, po svojem pobožnem življenju, po svojem trpljenju, po

svoji gorečnosti za božje kraljestvo, posebno pa po svoji mučeniški smrti od Boga prejela tudi ta največji čudež milosti: razpečatenje in povrnitev katoliških cerkva! Za Bogom gre najprej njej čast in hvala!"

Ko je Albert izpregovoril te besede, so se v hvaležni molitvi sklenjene roke jele stezati proti nežni mrtvi junakinji v krsti, sto in sto brkatih usten je poljubilo pajčolan njene krste, se je spoštljivo dotaknilo njene borne obleke. Ona pa smehljajoč se izpod cvetličnega venca se je na videz vedno globlje pogrezala v revni krsti, kakor bi kot nekdanj v življenju hotela reči: "Za božjo voljo, saj na meni ni nič." Toda Bog je tako hotel, njena velikost in krepost, ki jo je dvignila do časti sv. Neže, sv. Cecilije, je bila sedaj razodeta vsem, ki so jo kot ponižno deklo spoznali v hiši njene matere, ki so v njenem življenju ne meneč se zanjo šli mimo nje.

Že sta dva moža, Luc in Radlmajer, od patra Alberta prejela ključa, že so se odprla vrata kapelice sv. Marjete, in vreščavo so se iz svojih skričalnic dvignile v zaduhli zrak ponočne ptice, medtem pa je skozi zaprašena, počrnela okna zlato solnce posijalo na pozlačeni oltar... V tem hipu pa je kakor živo bitje, kakor mal duh iz brezdna, zakričala ključavnica na velikanskih vratih farne cerkve, ko se je v njej zavrtel ključ. Grameče so se odprla vrata in — o groza razdejavanja! V ladji so bili stoli in klopi vse križem postavljeni, (Konec prihodnjic.)

Kopalnica doma ali na bojnem polju. Na sliki vidimo domačo pršno kopel, kakršno so si postavili ameriški marini na nekem pacifičnem otoku, da se tako operejo umazanije in nadležnega peska.

Kalifornijska postavodaja je adoptirala eno divizijo za svojo lastno in na sliki je governor Earl Warren, ki je krstil vodilni tank te divizije, ki je pod poveljstvom generala John B. Logan-a.

1923

1943

Naznanilo in Zahvala

V globoki žalosti zatopljeni in potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom prijateljem in znancem prežalostno vest, da je bilo na bojnem polju žrtvovano mlado življenje našega ljubljenega sina in brata

Joseph F. Pozelnik

Pokojni je bil rojen 8. decembra 1923 v Clevelandu. Star je bil komaj 19 let, ko se je 11. septembra 1942 vpisal k ameriški bojni mornarici, kjer ga je sredi širnega Pacifika zadela sovražna krogla in je tako izdihnil svojo mlado dušo na braniku domovine, dne 2. julija 1943.

Tem potom se želimo iskreno zahvaliti vsem, ki ste poslali za svete maše, katere se bodo brale za mirni pokoj duše ljubljene sina in brata in sicer: Miss Helen Gregor, Mr. in Mrs. Grebenc in družina, Mr. in Mrs. C. Hochevar, Mr. in Mrs. Frank Hochevar in družina, Mrs. Kasunik, Mr. Joe Leskovec in družina, Mrs. Frances Gdanc, Mr. in Mrs. Cizel, Mr. in Mrs. Maček in družina, Mr. in Mrs. Brodnik in družina, Mr. in Mrs. Joe Mac, Mrs. Maglich in hči, Mr. in Mrs. James Slapnik Jr., Mr. in Mrs. Frank Udovich in družina, Mr. in Mrs. Joe Demshar in družina, Mr. in Mrs. John Čebulj in družina, Mr. in Mrs. Jehn Marinčič in družina, Mr. in Mrs. John Starc, Mr. Prijatelj in družina iz Rittman, O., Mr. in Mrs. Ludwig Raddell in družina, Seaman Second Class Ludwig Raddell Jr., Mr. in Mrs. D. Tomazin, Mr. in Mrs. Anton Mustar, Mr. in Mrs. Anton Zadnik, Mr. in Mrs. Primož Siraj, Mr. Jack Jartz, Mr. Frank Janko, Mr. in Mrs. Frank Jasko.

Našo prisrčno zahvalo naj prejme Father Hammer za opravljeno zadušnico in tolažilen govor v cerkvi 23. julija 1943 ter vsem, ki ste se udeležili te svete maše. Posebna hvala za udeležbo pri sv. maši pa velja Veterans of Foreign Wars, Golden Star Mothers Club in Navy Mothers Club.

Iskrena hvala tudi vsem, ki ste nam izrazili sožalje pismenim potom, kar nam je bilo v veliko tolažbo v teh žalostnih dnevih.

Ljubljeni sin in brat, daleč proč od nas si legel k preranem večnem počitku, sinji ocean je Tvoj grob, ki Te je sprejel v svoj objem do svidenja nad zvezdami. Solze žalosti nam zalivajo oči pri spominu na Te, ki si še tako mlad žrtvoval svoje življenje za domovino, spomin na Te pa bo živel med nami do svidenja v kraju večnega miru.

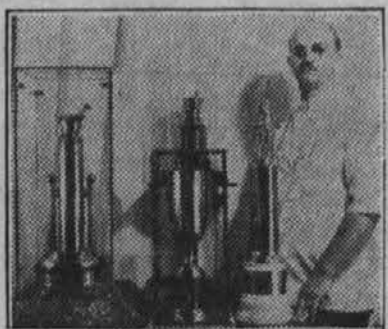
Ne rezan kamen,
ne lovorov šop,
ne kaže, ne pravi
kje je Tvoj grob.

Le preprosta pravljica
le ta ne molči,
le preprosta pravljica
junaka slavi.

Zalujoči ostali:

JOSEPH in ANGELA POZELNIK, starši;
EDWARD, brat, in ANGELA JOSEPHINE, sestra,
ter številni sorodniki.

Cleveland, Ohio, 2. avgusta, 1943.

Preizkušena zdravila proti glavobolu

Mandel's Headache Tabs

1. Ustavi glavobol
2. Uredi želodec
3. Ojači živce
4. Odpomoč ženskemu zdravju

CENA 50¢

MANDEL DRUG STORE
SLOVENSKA LEKARNA
15702 Waterloo Rd.
CLEVELAND, O.
Pošiljamo tudi po pošti

Lekarna odprta: Vsak dan od 9:30
dopoldne do 10. zvečer.
Zaprta ves dan v sredo.